

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ

Команда викладачів:

Провідний викладач: Каменева Наталія Миколаївна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-98, e-mail: kamenevann343@gmail.com,

Години прийому та консультації: 12.00-13.00 понеділок

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейербаха, 7,3 корпус, 5 поверх, каб. 510

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Сучасна економічна теорія, будучи результатом багатовікового розвитку економічної думки, відображає широку палітру сучасних економічних доктрин як з позицій досліджуваних проблем, різноманітними школами і напрямками економічної науки, так і з позицій аналітично-дослідного інструментарію їх вивчення.

Знайомство з основними течіями економічної теорії на зламі ХХ– ХХІ ст. дає можливість студентам оволодіти сучасною методологією економічного аналізу, зрозуміти логіку розвитку економічної думки Заходу, взаємозв'язки сучасної економічної політики окремих держав з провідними теоретичними концепціями.

Предметом вивчення даної науки є розгляд сучасних економічних теорій в історичному процесі їх виникнення, розвитку та зміни системи наукових поглядів для вирішення практичних завдань.

Наука спрямована на формування у студентів *професійних компетенцій* стосовно:

-*знання* – основну проблематику досліджень в сучасній економічній думці; головні напрями і школи сучасної економічної теорії; наукові здобутки провідних представників сучасної економічної науки; місце і роль економічних ідей і пропозицій сучасної теорії в економічній політиці провідних країн Заходу

-*уміння*- аналізувати економічні ситуації з позицій різних шкіл сучасної економічної думки; охарактеризувати основні течії сучасної економічної теорії та погляди її провідних представників; провести порівняльний аналіз окремих доктрин, шкіл, течій сучасної економічної науки.

- *навичок* – опанування категоріально-понятійним апаратом та методологією досліджень різних наукових шкіл; формування уявлень про основні і альтернативні течії сучасної економічної думки; аналіз наукового внеску окремих представників, шкіл та напрямів в сучасну економічну теорію.

-*застосування* – поглибити теоретичні й практичні знання в області сучасних економічних теорій набути при опрацюванні політичної економії, мікромакроекономіки, історії економічних учень та інших політичних, економічних, історичних та соціальних наук, навчитись користуватися економічними поняттями, категоріями, бачити зв'язки між економічними явищами, розуміти закономірності їх розвитку, появу економічної політики, причини, особливості та наслідки її використання;

Сфера реалізації набутих знань та вмінь: набуті знання і вміння дозволяють сформулювати сучасне економічне мислення у студентів, а також можуть бути використані в науковій роботі: написанні статей, підготовці дисертаційних досліджень; удосконалити практичні навички у роботі з літературними джерелами, історіографічними напрацюваннями різних форматів, а також прогнозування та моделювання перспектив економічного та соціального розвитку як у світі, так і в Україні.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Дисципліна «Сучасні економічні теорії» це продовження курсів загальної економічної теорії, що були опановані студентами раніше з метою їх

подальшого поглиблення. Курс має за ціль надати можливість майбутнім фахівцям отримати більш чітке й ґрунтовне уявлення про історичні умови формування сучасних економічних теорій. Предмет та методологія дослідження полягають у тому, щоб продемонструвати особливості виникнення основних напрямків сучасної економічної науки, як-то кейнсіанства, неолібералізму, інституціоналізму, а також, крім них, марксизму та нетрадиційних економічних теорій, їх генезу та подальшу трансформацію послідовниками.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Цей курс, який вивчається з лютого по травень, дає студентам глибоке розуміння сучасних ринкових відносин між суб'єктами міжнародного бізнесу, обумовлені закономірностями, тенденціями та специфікою функціонування різних економічних систем.

Кількість кредитів ECTS – 3.

Лекції – 15 годин.

Практики – 15 годин.

Самостійна робота – 60 годин.

Курс складається з однієї лекції раз у два тижні і одного практичного заняття раз у два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки проекту з просування аканту в соціальних мережах.

Сучасні економічні теорії / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Залік	

Практичні заняття курсу передбачають виконання індивідуальних завдань з написання і есе та презентацію власних проектів в кінці курсу. Проект фіналізується короткою роботою та виступом перед аудиторією. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що

доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, завдання(есе) та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати підчас підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Теми курсу

II семестр . Для денної форми навчання

Тиж-день	Кільк. годин	Тема лекції	Кільк. годин	Тема практичних занять
	1	Тема 1. Методологія економічної науки і сучасні моделі розвитку економічної теорії	2	Методологія економічної науки і сучасні моделі розвитку економічної теорії
	1	Тема 2. Еволюція кейнсіанства, його основні напрями і теорії.	1	Еволюція кейнсіанства, його основні напрями і теорії.
	1	Тема 3. Теорії некейнсіанства і нового кейнсіанства	1	Теорії некейнсіанства і нового кейнсіанства
	2	Тема 4. Сучасні концепції неолібералізму і соціальної школи	2	Сучасні концепції неолібералізму і соціальної школи
	2	Тема 5. Теорії економічного неоконсерватизму	1	Теорії економічного неоконсерватизму
Модульний контроль №1				
	1	Тема 6. Соціально-інституціональні технократичні теорії	2	Соціально-інституціональні технократичні теорії
	1	Тема 7. Теоретично-методологічні засади, структура та основні теорії неінституціоналізму	1	Теоретично-методологічні засади, структура та основні теорії неінституціоналізму
	1	Тема 8. Радикальна політична економія	1	Радикальна політична економія
	2	Тема 9. Економічні теорії сучасного марксизму і соціал-демократії	2	Економічні теорії сучасного марксизму і соціал-демократії
	2	Тема 10. Концепції економічних реформ у постсоціалістичних країнах	2	Концепції економічних реформ у постсоціалістичних країнах
Модульний контроль №2				
залік з дисципліни				

ТЕМИ ДЛЯ КОНОЛНІ РОБОТИ

1. Спадкоємність методологічних основ сучасної економічної думки.
2. Філософські основи сучасних економічних концепцій.
3. Раціоналізм та емпіризм у розвитку економічної науки.
4. Методологія позитивної економічної науки.
5. Альтернативні концепції методу.
6. Методологічні підходи Дж.М. Кейнса.
7. Кейнсіанська модель макроекономіки.
8. Роль держави у кейнсіанській моделі.
9. Динамізація теорії Кейнса.
10. Основні напрямки державного інтервенціоналізму.
11. Кейнсіансько-неокласичний синтез як наслідок перегляду теорій Дж.М. Кейнса.
12. Фіскальне регулювання в контексті кейнсіанства.
13. Неокласичний синтез П. Самуельсона. Модель Дж. Хікса.
14. Модель економічного зростання Домара-Харрода.
15. Ліве кейнсіанство. Погляди Дж. Робінсон і П. Сраффа.
16. Розмежування у кейнсіанстві як прояв його розвитку.
17. Місце мультиплікатора інвестицій в теорії циклів Дж. Хікса.
18. Розробка теорії циклів Е. Хансеном. “Хансенівська революція”.
19. Неортодоксальне кейнсіанство Р. Клауера, Х. Мінські, А. Лейон-хувуда.
20. Етапи еволюції неоліберальної парадигми в Європі та США.
21. Порівняльний аналіз німецької та англо-американської гілок неолібералізму.
22. Ордоліберальна теорія господарських систем. Внесок В. Ойкена.
23. Концепція соціального ринкового господарства.
24. “Економічне диво” у повоєнній Німеччині та його наслідки.
25. Чикагська школа. Внесок М. Фрідмена.
26. Монетаристська адаптивна модель щодо структурних зрушень останньої чверті ХХ ст.
27. Неоліберальні принципи побудови трансформаційних моделей у Латинській Америці, Східній і Центральній Європі, пострадянських республіках (Росія, Україна).
28. Теорія раціональних очікувань як варіант нової класичної макроекономіки.
29. Вірджинська школа. Розробки Д. Б'юкенена.
30. Економічна теорія пропозиції “Тетчеризм” та “Рейганоміка”.
31. Теорії безробіття та інфляції.
32. Особливості концепції економічного зростання.
33. Проекти податкової реформи. Ефект Лаффера.
34. Інтерпретація кривої Філіпса.
35. Рівноважний підхід до теорії циклу.
36. Особливості повоєнного інституціоналізму.
37. Дж.К. Гелбрейт: концепції “зрілої корпорації” та “нового соціалізму”.
38. Інституціональна соціологічна традиція у Франції. Ф. Перру.

39. Г. Мюрдаль: синтез інституціоналізму та шведської школи.
40. Теорії індустріалізму.
41. Проблеми інформації та знань у сучасній економічній думці.
42. “Суперіндустріалізм” Е. Тофлера як частина концепції індустріального суспільства.
43. Теорія постіндустріального розвитку Д. Белла.
44. Методологічна основа нової інституціональної теорії.
45. Проблеми трансформаційних економік у розробках сучасного французького інституціоналізму.
46. Теорія прав і теорема Коуза.
47. Соціальна спрямованість неоінституціоналізму.
48. Характеристика сутності власності представниками неоінституціоналізму.
49. Відмінність між економічною власністю та правом власності.
50. Загальна характеристика лівого радикалізму.
51. Соціальна економічна концепція Франкфуртської школи.
52. Неотроцкізм. Ліворадикальна політична економія.
53. Г. Маркузе щодо одномірності розвинутого індустріального суспільства, людини і свідомості.
54. Вчення радикального гуманізму Е. Фрома про деструктивний інстинкт людини.
55. Марксизм та трансформація капіталізму.
56. Економіка державного соціалізму та доля марксистської теорії.
57. Економічні концепції сучасної соціал-демократії.
58. Сучасна економічна думка у постсоціалістичних країнах. Особливості української теорії “перехідної економіки”.
59. Загальна характеристика процесу економічного реформування у країнах Азії.
60. Економічні реформи у Китаї.

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі	69-74	D

	значною кількістю недоліків		
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати один з варіантів тем для виконання контрольної роботи впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **25 балів до поточного модульного контролю**. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання глобалізації економіки. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається участю у роботі дискусійного клубу. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

- Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не

погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на іспиті, якщо того дозволяє середній бал.

Команда викладачів:

Каменева Наталія Миколаївна (kamenevann343@gmail.com) – лектор з питань глобальної економіки в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. зі спеціальності 08.00.01 - «Політична економія» у 1995 р., доцент за кафедрою економічної теорії з 2002 р.

Напрямки наукової діяльності: місце та роль економічної теорії у формуванні економічного мислення та взаємозалежність принципів раціонального мислення з одвічними цінностями людства, соціальна структура в умовах ринкової економіки, глобальна економіка.

Програмні результати вивчення

Дисципліна ставить за мету сприяти подальшому розвитку та формуванню у магістрантів наукового способу мислення, нового світогляду, вміння постійно оновлювати та вдосконалювати знання для використання їх у господарській практиці. Виходячи з вищенаведеного, мета дисципліни полягає в тому, щоб: а) уточнити особливості історичних умов виникнення та теоретичні джерела сучасних економічних теорій; б) визначити предмет та метод їх дослідження, досягнуті результати та їх значення у царині економічної теорії та господарської практики; в) удосконалити підходи у використанні набутих теоретичних надбань у практиці господарювання; г) розширити обсяг знань магістрантів у галузі економічних знань. У зв'язку з цим, завданням дисципліни є: а) деталізація набутих магістрантами знань щодо історичних умов виникнення, сутності та методології дослідження провідних та локальних сучасних економічних теорій, їх ролі та значення для економічної науки та господарської практики ХХ-ХХІ ст.; б) надання магістрантам допомоги у фаховій підготовці викладання дисциплін з курсу економічної теорії, а також, застосування набутих знань у господарській практиці.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, вміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними

можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>